

I sommers vedtog et bredt flertal i Folketinget en lov om selskabsgørelse og konkurrenceudsættelse af sektoren for affaldsforbrænding. Baggrunden er, at den gennemførte kildesortering af affald har medført et betydeligt fald i restaffald, der skal forbrændes. Derfor er der fremover kun brug for 22 af vores nuværende 32 affaldsforbrændingsanlæg. Regeringen havde lavet en liste over værker, den mente skulle lukkes, men det gav så meget ballade, at de trak den tilbage og lavede den omtalte lov om konkurrenceudsættelse i stedet. Tanken er, at det skal blive billigere for os alle sammen at få brændt vores restaffald af, og at markedsmekanismerne vil løse problemet med overkapacitet ved, at de mindst konkurrencedygtige anlæg går konkurs. Loven får virkning fra 2026.

Loven gav straks en reaktion fra kommunerne, som ejer affaldsforbrændingsanlæggene. Argumentet var, at selskabsgørelse var umulig for mange anlæg, fordi de havde så stor gæld, at finanssektoren ikke ville finansiere de nye selskaber. Regningen for selskabsgørelse ville således lande i ejerkommunerne.

I Nordsjælland driver Helsingør, Allerød, Fredensborg, Hørsholm og Rudersdal det fælleskommunale selskab Norfors, der tager sig af affald og fjernvarme. Norfors driver Usserød-værket, der for nylig er blevet moderniseret og opgraderet med en ny ovnlinje. Det er således ét af de miljømæssigt bedste forbrændingsanlæg i landet. Desværre har det som en konsekvens en gæld på 750 mio. kr. Uden nye indsatser ville værket gå konkurs 1/1-2026 på grund af manglende finansiering. Ejerkommunerne måtte da tage et tab på 750 mio. kr og finde andre måder at skaffe varme til 2000 fjernvarmekunder – samt gennemføre dyre EU-udbud for at finde de værker, der så i fremtiden skulle brænde deres affald af.

Det er ikke en farbar vej – men hvad så? Jo, nu har Norfors-kommunerne besluttet at sende en regning på 210 mio. kr videre til borgerne! Det bringer gælden ned, og forventningen er så formentlig, at man kan få finansieret selskabsgørelsen. Prisen for affaldsbortskaffelse stiger i 2025 og 2026 med 2.500 kr om året i Helsingør og 2.000 kr i Rudersdal. Formentligt noget lignende i de andre ejerkommuner.

Det løser ikke problemet med konkurrenceevne, det sikrer blot, at Usserødværket ikke går konkurs 1/1-2026.

Ejerkommunerne slipper heller ikke for at lave EU-udbud – og ingen kan vide noget om, hvem der vil vinde sådan et udbud. Det bliver formentlig et værk på Sjælland, men der er ingen garanti for, at Usserødværket vinder. Det mest sandsynlige er, at vi skal til at køre vores restaffald på kryds og tværs i landet i konkurrencens hellige navn. Man må jo undre sig over, hvad vores lovgivere egentlig har forestillet sig. Og hvordan sådan noget kan være socialdemokratisk politik – for ikke at sige Socialistisk Folkepartis.

Men det stopper ikke hér: Der er stadig 10 værker, der skal gå konkurs, og ejerkommunerne til disse 10 værker vil stadigvæk stå med tabet, når det sker. Vi kan ikke forudse, hvilke værker der vil overleve. Regningen for denne tåbelige affære lander helt vilkårligt – dog med en tendens til, at det er de nyeste og bedste værker, der ryger først, fordi deres gæld er størst.

Og hvad er så pointen med selskabsgørelse? Jo, så kan man sælge værker til investorer fra udlandet. Flere store affaldsselskaber i Europa står på spring for at købe danske værker, hvorved de får en sikker og forudsigelig vej til forbrænding af restaffald, de har svært ved at få brændt i deres egne lande. Vores politikere mener, at det vil være

berigende for affaldsforbrændingssektoren at få fremmed kapital og fremmed know-how ind, men der er jo ingen, der vil investere i sådanne værker, hvis de ikke kan tjene penge på det. Det eneste sikre er, at de store europæiske affaldsselskaber ikke er filantroper!

Hvad kunne vores politikere have gjort i stedet? Det er jo korrekt, at vi har overkapacitet til forbrænding af restaffald. Det havde vi faktisk allerede før loven, og de danske værker importerer en betydelig mængde affald fra andre lande i Europa. Da vores miljøstandarder ikke er ringere – ofte bedre – end i de lande, der sender affald herop, kan der være en miljøgevinst ved at brænde affaldet af i Danmark. Desværre havner den medfølgende CO₂-udledning på Danmarks klimaregnskab. På plussiden tæller, at affaldet indeholder masser af energi, der omsættes til el og fjernvarme på værkerne. Og CO₂-problemet kan løses ved, at vi installerer CO₂-filtre på skorstenene og deponerer den indfangede CO₂ i undergrunden. Det er heller ikke gratis, men hellere betale til dét end til finanssektoren og udenlandske investorer.

Regeringens oprindelige plan udpegede de 10 anlæg, der skulle lukkes, hvis det var fornuft, der styrede processen. Hold fast i dem, men lad dem køre videre, indtil de er afskrevet, i fornødent omfang med import af affald. Et forbrændingsanlæg er en milliard-værdi, som det er fuldstændig tåbeligt at smide ud, inden det er afskrevet.

Det er ikke for sent at rulle loven tilbage og begynde at tænke os om.